
TRỊ BỆNH VIÊM GAN C

HỎI:

Tôi gần đây mới đi thử máu và được cho biết bị viêm gan loại C. Tôi thấy người khỏe mạnh, không có triệu chứng gì, ăn ngủ hoạt động bình thường. Tôi không hút thuốc lá, chỉ cuối tuần hay nhậu với bạn bè, thường uống vài lon bia mỗi ngày. Tôi không muốn uống hay chích thuốc nhưng nghe nói bệnh viêm gan loại C có thể gây ra ung thư gan nếu không chữa trị, xin bác sĩ cho biết có đúng như vậy không và cách chữa như thế nào?

Vũ Văn H.

ĐÁP:

Bệnh viêm gan do cực vi trùng là nguyên nhân chính gây ra ung thư gan. Đặc biệt ở người Á Châu nói chung và dân Việt nói riêng, bệnh ung thư gan xảy ra khá nhiều vì tỷ lệ người Việt có cực vi trùng viêm gan trong máu rất cao. Có thể từ 5 đến 20% dân Việt nếu thử máu sẽ thấy có cực vi trùng viêm gan trong máu.

Có 6 loại cực vi trùng viêm gan nhưng chỉ có 2 loại cực vi trùng B và C gây ra bệnh viêm gan kinh niên và gây nhiều biến chứng, trong đó có ung thư gan. Cực vi trùng loại C gây ra viêm gan kinh niên khá nhiều, không thua gì loại B. Thống kê cho thấy tại Hoa Kỳ có gần 4 triệu người có cực vi trùng viêm gan C, chiếm tỷ lệ 1.8% toàn thể dân chúng. Dân da đen bị nhiều nhất, kể đến là dân gốc Á Châu rồi đến dân da trắng.

Cực vi trùng viêm gan C gây bệnh cũng giống loại B, làm

mệt mỏi, yếu, không ăn được. Một số bệnh nhân bị vàng mắt, vàng da nhưng phần lớn ít bị, chỉ thấy mệt mỏi kéo dài. Thử máu thấy phân hóa tố của gan tăng cao trong vài tuần lễ rồi trở lại bình thường. Tuy nhiên trái ngược với cực vi trùng loại B, đa số cơ thể tự đề kháng và diệt hẳn được cực vi trùng B, chỉ một số ít không diệt được hết trở thành kinh niên.

Đối với cực vi trùng loại C, khoảng 85% trường hợp bệnh nhân sau khi bị nhiễm cực vi trùng C sẽ trở thành kinh niên vì cơ thể không diệt hết được cực vi trùng này và tiếp tục tồn tại trường kỳ trong máu.

Như vậy phần lớn bệnh nhân sau khi nhiễm cực vi trùng C sẽ tiếp tục bị viêm gan kinh niên loại C. Cách nhiễm bệnh là do truyền máu, dân ghềnh chích choác dùng kim bẩn, do gần gũi vợ chồng truyền cho nhau và do mẹ truyền cho con lúc mới sinh, tuy ít hơn loại B, chỉ có 6% trường hợp.

Điều tệ hại của viêm gan kinh niên do cực vi trùng loại C là tỷ lệ gây biến chứng cao hơn loại B nhiều. Trong vòng 20 năm, 20% số bệnh nhân bị viêm gan kinh niên loại C sẽ bị chai gan (cirrhosis), gan không làm việc được nữa, bị bụng trướng, mắt vàng, phù chân...hôn mê rồi chết. Khoảng 20% số bệnh nhân khác cũng sẽ bị ung thư gan và chết vì ung thư.

Phần lớn bệnh nhân bị ung thư gan trước đó có triệu chứng chai gan và biến đổi thành ung thư khoảng 25 năm sau. Tuy nhiên một số bệnh nhân bị rất

nhANH, từ khi bắt đầu bị nhiễm cực vi trùng C đến khi bị chai gan chỉ mất 2 năm và 5 năm sau đã có thể bị ung thư gan.

Đặc biệt những bệnh nhân ghềnh rượu sẽ bị nặng hơn và biến chứng đến nhanh và nặng hơn những người không uống rượu. Một số người bị nhiễm cả hai loại cực vi trùng viêm gan B và C, sự tác hại sẽ gia tăng nhiều và nhanh hơn nữa.

Thử nghiệm bệnh viêm gan C bằng cách đo kháng thể gọi là anti-HCV antibody. Thường khi thử máu tổng quát, đo lượng phân hóa tố của gan gọi là AST và ALT thấy cao sẽ cần thử về viêm gan B và C. Nếu thử về viêm gan C bằng thử nghiệm anti-HCV thấy có phản ứng dương sẽ cần thử thêm cho chính xác bằng cách đo lượng cực vi trùng C trong máu gọi là HCV RNA.

Nếu lượng cực vi trùng loại C trong máu đo bằng thử nghiệm HCV RNA quá cao như cả triệu copies trong một phân khối và phân hóa tố ALT cũng quá cao, thường sẽ cần chữa trị bằng cách chích thuốc Peg-Interferon kèm với uống thuốc gọi là Ribavirin. Thuốc chích Peg-Interferon là loại mới chỉ cần chích một tuần một lần thay vì tuần chích 3 lần như thuốc Interferon cũ.

Có hai loại Peg-Interferon, một loại gọi là alpha-2b tên thương mại gọi là Peg-Intron, loại kia là alpha-2a tên thương mại là Pegasys. Lượng thuốc chích tùy theo cân nặng, người Việt Nam thường dùng liều là 50 micrograms/0.5 ml, chích dưới da, một tuần một lần.

Dùng thuốc chích này phải rất cẩn thận và theo dõi thường xuyên vì nếu lượng bạch huyết cầu, hồng huyết cầu hay tiểu cầu xuống thấp, phải giảm lượng thuốc chích hoặc nếu quá thấp phải ngưng hẳn vì nếu chích tiếp sẽ nguy hiểm.

Ngoài ra phải kèm thêm thuốc uống gọi là Ribavirin tên thương mại là Rebetol, mức lượng tùy theo cân nặng, người Việt mức trung bình dưới 75 kg thường sẽ phải uống loại Rebetol 200mg, sáng uống 2 viên, chiều uống 3 viên. Nếu nặng trên 75 kg, sẽ phải uống thành 6 viên một ngày. Uống thuốc này cũng có thể ảnh hưởng trên hồng huyết cầu, dễ làm hoại huyết nên phải theo dõi thường xuyên.

Thời gian chữa trị là 48 tuần lễ, tuy thường sau 24 tuần là mức cực vi trùng viêm gan C trong máu đã không còn nữa. Cách chữa dùng thuốc chích Peg-Interferon kèm với thuốc uống Ribavirin rất có hiệu quả. Tuy nhiên cũng tùy loại cực vi trùng phân loại subgroup. Nếu là loại gọi là genotype 1, tương đối ít hiệu quả hơn khoảng 41%, nhưng nếu là loại genotype loại 2 đến loại 6, hiệu quả khoảng 75%. Người Á Châu như Việt Nam hiệu quả chữa trị cao hơn người da trắng, người da đen ít hiệu quả nhất!

Tóm lại, bệnh viêm gan loại C hiện nay đã có thuốc chữa trị khá công hiệu, bằng cách chữa như nói trên. Tuy nhiên, chữa bệnh này đòi hỏi nhiều công phu, phải theo dõi thường xuyên để tránh phản ứng phụ. Ngoài ra thuốc rất mắc tiền, thường phải có bảo hiểm tốt

hoặc có Medicare, Medicaid trả tiền thuốc và tiền thử nghiệm, mới có thể theo việc chữa trị được. Nhưng dù mắc tiền và khó khăn, cách chữa này đã làm giảm thiểu rất nhiều tử vong và những biến chứng tai hại do bệnh viêm gan loại C gây ra.

BS Nguyễn Đình Phùng
